

חוברת לימוד ותרגול בלשון לתלמידי שנה א'

ד"ר אורלי קיים
דורית גרין

אוקטובר, 2011

שנה"ל תשע"ב

-פנימי-

תוכן העניינים

3	פרק א'- תקינות במערכת הפועל
11	פרק ב'- שם המספר
21	פרק ג'- דיוקים במילות יחס ובמילות קישור
33	פרק ד'- תקינות תחבירית
42	פרק ה'- ניבים, פתגמים ומטבעות לשון

פרק א'

תקינות במערכת הפועל

הרשימה על-פי בניינים, עם חלוקה פנימית על-פי גזרות. בהמשך הערות מיוחדות (גזרת נל"י/ה, גזרת נל"א ו "א" אית"ט). הרשימה אינה כוללת דיוקים הקשורים ב- ב' כ' פ'.

בניין קל

❖ כללי:

עבר נוכחים ונוכחות: חוק החיטוף-פה"פ בשווא. שְׁמַרְתֶּם

השורש י.כ.ל. במשקל פֻּעַל, גם בעבר. יָכַל, יָכַלְתִּי, יָכַלְתֶּם (בעתיד אות אית"נ בשורוק: אוכל..)

משקל פֻּעַל: יָשׁוּ, יָדְלִים...

שם הפועל בשלמים: תמיד בחולם (חוץ מלשכב). לרפ"ב

❖ חפ"נ:

שם הפועל: "נ" נשמרת. אין הידמות. לָנָסָע, לָנָטָע (חוץ מ לפל)

❖ נפ"יו:

עתיד: צירה - צירה. תִּלְד

חיריק מלא - פתח. אִישׁוֹן

❖ נל"י/ה:

שורשים במשקל פֻּעַל: כָּבַה, נָכַה-נָכְה-נָכִים-נָכוֹת (כמו יָפַה-יָפְה-יָפִים-יָפוֹת)

❖ נע"וי:

השורש כ.ו.נ. במשקל פֻּעַל. כָּן-כָּנְה-כָּנִים-כָּנוֹת (כמו עָר-עָרְה-עָרִים-עָרוֹת)

בניין נפעל

❖ כללי:

הווה: בכל הגזרות עה"פ בקמץ. נִגְשִׁים, נִצְבִּים, נוֹכְחִים (לדעת)

עתיד, ציווי ושם הפועל: דגש משלים בפה"פ. יִכְשַׁל, לְהַכְדִּק

ציווי: ה' תחילית. הִכְנַס (הביתה)!

בניין הפעיל:

תנועת התחילית בכל הזמנים:

❖ **נפ"יו:** הוּ מוּ יוּ. הוּזיל, מוּזיל, יוּזיל, להוּזיל.

רק בשורשי "נמל שט" הַי, מְי, יֵי. הַיטיב, מְיטיבה, יֵיטיבו

❖ **נע"ו/י:** התחילית בעבר ובהווה בתנועת e. הַקִים, מְזִיז, מְקִימה, מְבִינים

בשאר הגזרות: הַ- בעבר, מַ- בהווה. הַזמנתי- מְזמין, הַכיר- מְכִירים

הצרה מיוחדת לפעולות:

בכל הבניינים: עבר- קמץ, הווה ועתיד- סגול. נרָאָה – נרְאָה

שם הפועל: מסתיים ב- **ות**. למחות (נגד), לכנות

לא לשכוח "י" אחרי עה"פ. נבְנִית, נהַנִינו, תקַנְיָנָה

הצרה מיוחדת לפעולות "א":

לה"פ "א" תמיד נכתבת. מְלֵאתי, לְמֵלֵא, לְהַתְבַטֵּא

בניינים כבדים: תנועת עה"פ כמו בשלמים. קָנָא, מְדַכָּא, הַתְמַלֵּא

הצרה מיוחדת "א" אית"ן בכל הפעולות:

עתיד מדבר/ת – "א". אֲנִי אֶלְךָ

י,ת,ג בשווא – "א" בחטף פתח. תִּסְפֵּר - אֶסְפֵּר

י,ת,ג בחיריק – "א" בסגול. תִּשְׁאַר - אֶשְׁאַר

תרגול - תקינות במערכת הפועל וב ב'כ'פ'

1. השמיים הכחילו / הכחילו.
2. אני אשאר / אשאר אתכם.
3. כרתתי / כרתי את הענף.
4. הסבירו / הסבירו לנו את החומר.
5. אני מביעה / מביעה את הערכתי.
6. אל תכנעו / תכנעו לדרישותיהם.
7. אני ישלים / אשלים את חובותי.
8. אנחנו מְמִירִים / מְמִירִים את השקלים לדולרים.
9. מדוע את מְתִיזָה / מְתִיזָה מים?
10. הבנתי / הבנתי אותך / אותך .
11. הנאשמת הכחישה / הכחישה את הטענות כְּלָפָה / כְּלָפִיהָ.
12. הצלת / הצלת אותי מִמָּוֶה / מִמָּוֶה.
13. חשיפה לשמש מזיקה / מזיקה לבריאות.
14. הבית נבנה / נבנה לפני שנים רבות.
15. דני נְכַשֵּׁל / נְכַשֵּׁל בבחינה.
16. כיום הוא נְמָנָה / נְמָנָה עם / על חברי המשלחת.
17. אני פוחד לְהַכְשִׁיל / לְהַכְשִׁיל בבחינה.
18. הן נְגָשׁוֹת / נְגָשׁוֹת למכרז.
19. הצלחת תִּשְׁבֵּר / תִּשְׁבֵּר אם תפילי אותה.
20. לא אוכל / אוכל להגיע.
21. אני יכול לְקַפֹּץ / לְקַפֹּץ על רגל אחת.
22. לא יִכְלְתִי / יִכְלְתִי להגיע.
23. אסור לְגַע / לְנַגֵּעַ בחפץ חשוד.
24. אל תִּשָּׁב / תִּשָּׁב בשורה הראשונה.
25. החוב הולך וְגָדַל / וְגָדַל מיום ליום.
26. כאן אפשר לְרַכֵּב / לְרַכֵּב על סוסים.
27. קְרָאתֶם / קְרָאתֶם את הספר החדש?

28. מחר אֶתְפֹּר / אֶתְפֹּר שְׂמֵלָה.
29. הַמְשַׁטְרָה אוֹכְפֶת / אוֹכְפֶת אֶת הַחוּק.
30. הַמַּחֲאָה שׁוֹכֶכֶת / שׁוֹכֶכֶת.
31. רְצִיתֶם / רְצִיתֶם לִסְעַ / לִנְסֹעַ לִים?
32. הוּא מְלֵא / מְלֵא אֶת חוּבוֹתָיו.
33. מְדוּעַ הִפְרַעְתֶּם / הִפְרַעְתֶּם לוֹ?
34. כָּבְדוּ / כָּבְדוּ אוֹתִי בַקֶּפֶה וְעוּגָה.
35. הִיא מְבַלְבֶּלֶת / מְבַלְבֶּלֶת.
36. הִיא רְמָאָה / רְמָתָה בַמְשַׁחֵק.
37. הַזִּמְר הַתְּגָלָה / הַתְּגָלָה בַּ"כּוֹכֵב נוֹלַד".
38. אֶתָּה יוֹדַע לְהַתְּבַטֹּת / לְהַתְּבַטֹּת יִפָּה בַכְּתָב.
39. כָּנְסוּ / כָּנְסוּ בַבְּקֶשָׁה לְאוֹלָם.
40. לֹא הִסְכַּמְתִּי / הִסְכַּמְתִּי עִימוֹ.
41. אֲנִי מְגִיעָה / מְגִיעָה לְחִיפָה לְפָנֶיכֶם / לְפָנֶיכֶם.
42. הִפְטָנוּ / הִפְטָנוּ דֶרֶךְ חֲלוֹן הַרְכָּבָת.
43. הַמְנַעוֹל שָׁבוֹר / שָׁבוֹר.
44. כֹּל הַתְּלַמִּידִים נוֹכְחִים / נוֹכְחִים בְּשִׁיעוֹר.
45. נִכְחָנוּ / נִכְחָנוּ בְּטַעוֹתֵנוּ.
46. עִכְשָׁיו הוּא נִרְאָה / נִרְאָה לִי מְדַבָּא / מְדַבָּא.
47. דָּן הַתְּמַנָּה / הַתְּמַנָּה לְמַנְכ"ל הַחֲבֵרָה.
48. נִצָּא / נִצָּא מוֹקֵדִים מֵהַבַּיִת.
49. אֶתָּה מְשִׁיר / מְשִׁיר אֶת מַבְטָךְ.
50. הִצַּעְנוּ / הִצַּעְנוּ לוֹ לְהַצְטַרֵף לְטִיּוֹל.
51. אֲנִי מְסִיכָה / מְסִיכָה אֶת מוֹעַמְדוֹתֵי.
52. כְּתַבְתֶּם / כְּתַבְתֶּם מִכְּתָב.
53. טִלְפַּנְתִּי / טִלְפַּנְתִּי אֵלַיךְ מִסַּפֵּר פְּעָמִים.
54. אֲנִי אֶשֶׁן / אֶשֶׁן בְּשֵׁק שִׁינָה.
55. הִפְלַתֶם / הִפְלַתֶם אֶת הַכֹּד הַיֶּקֶר וְשִׁבְרַתֶם / שִׁבְרַתֶם אוֹתוֹ.
56. מֵאִיפָה אֲנִי מְכִיכָה / מְכִיכָה אוֹתְךָ?

57. אסור לִפְטֹּט / לִפְטֹּט בשיעור.
58. אכלתי כרוב מִמֶּלֶא / מִמֶּלֶא.
59. הוא אדם כֵּן / כֵּנָה.
60. אסור לחנות בחניית נְכִים / נְכִים.
61. השוטר יִרְה / יִרְה בפורץ.
62. מְחִינו / מְחִינו כפיים.
63. היא עוֹרְכֶת / עוֹרְכֶת את השולחן.
64. מתי תִצָּאו / תִצָּאו לדרך?
65. מי הִזִּיז / הִזִּיז את הגבינה שלי?
66. אני מְצִיעָה / מְצִיעָה לך הצעה מעניינת.
67. אפשר לְרַפּוֹת / לְרַפּוֹת את החולה.
68. הִבְאֵנו / הִבְאֵנו לך מתנה.
69. נִרְאָה / נִרְאָה לי שמחר יִרְד / יִרְד גשם.
70. אני יוֹשֶׁנֶת / יוֹשֶׁנֶת בשק שינה.
71. אנו מְתַכַּבְּדִים / מְתַכַּבְּדִים להזמינכם.
72. אֲבַקֵּר / אֲבַקֵּר אֶצְלָכֶם / אֶצְלָכֶם בשבת.
73. אֲשָׂאֵר / אֲשָׂאֵר אתכם בבית.
74. צריך לְטַאטוֹת / לְטַאטוֹת את הבית.
75. מדוע לא הוֹרְקֶת / הוֹרְקֶת את הפח?
76. דנה קִנְיָה / קִנְיָה בטל.
77. מה את מְכִינָה / מְכִינָה לארוחת הערב?
78. הנאשם יִזְכֶּה / יִזְכֶּה במשפט.
79. זו מחלה מְדַבְּקֶת / מְדַבְּקֶת, אתה עלול לְהִדָּבֵק / לְהִדָּבֵק.
80. הכיור הִתְמַלֵּא / הִתְמַלֵּא במים.

תרגול - תקינות במערכת הפועל וב ב'כ'פ' - תשובון

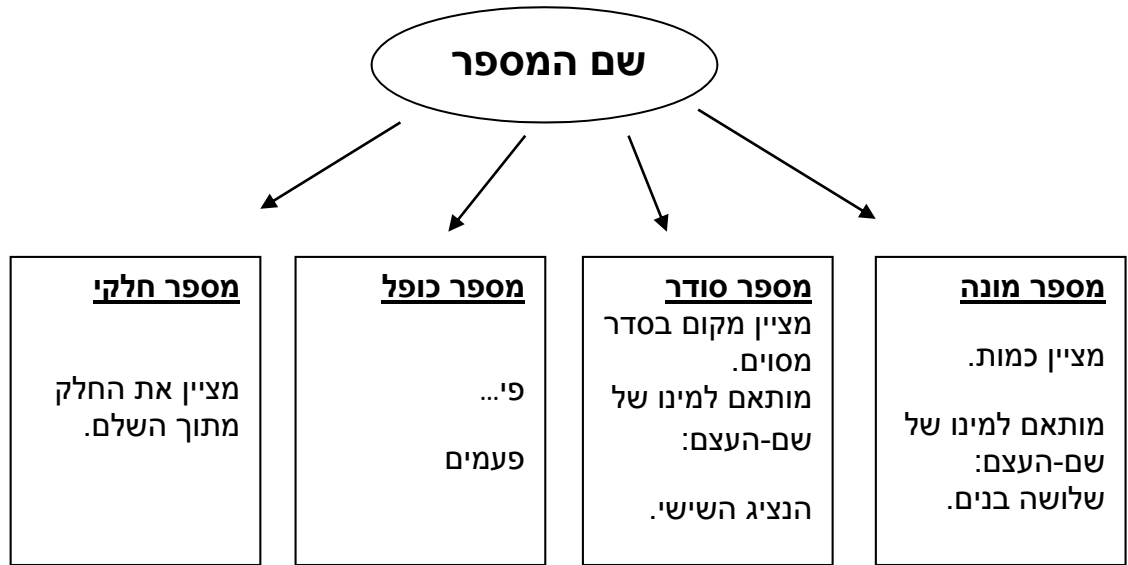
בחר באפשרות הנכונה

1. השמיים **הִכְחִילוּ** / הִכְחִילוּ.
2. אני אֶשְׁאֵר / אֶשְׁאֵר אתכם.
3. כָּרַתְתִּי / כָּרַתִּי את הענף.
4. **הִסְבִּירוּ** / הִסְבִּירוּ לנו את החומר.
5. אני **מְבִיעָה** / מְבִיעָה את הערכתִי.
6. אל תִּכְנְעוּ / תִּכְנְעוּ לדרישותיהם.
7. אני יִשְׁלִים / אֶשְׁלִים את חובותִי.
8. אנחנו **מְמַיְרִים** / מְמַיְרִים את השקלים לדולרים.
9. מדוע את **מְתִיזָה** / מְתִיזָה מים?
10. הִבְנֵתִי / הִבְנֵתִי **אוֹתָךְ** / אוֹתְךָ .
11. הנאשמת הִכְחִישָה / הִכְחִישָה את הטענות כְּלָפָה / כְּלָפִיהָ.
12. **הִצְלָתָּ** / הִצְלָתָּ אותִי מִמָּוָה / מִמָּוָה.
13. חשיפה לשמש מְזִיקָה / מְזִיקָה לבריאות.
14. הבית **נִבְנָה** / נִבְנָה לפני שנים רבות.
15. דני נִכְשֵׁל / נִכְשֵׁל בבחינה.
16. כיום הוא נִמְנָה / נִמְנָה **עִם** / על חברי המשלחת.
17. אני פוחד לְהִכְשֵׁל / לְהִכְשֵׁל בבחינה.
18. הן נִגְשׁוֹת / נִגְשׁוֹת למכרז.
19. הצלחת **תִּשְׁבֵּר** / תִּשְׁבֵּר אם תפילי אותה.
20. לא אוֹכֵל / אוֹכֵל להגיע.
21. אני יכול לְקַפֹּץ / לְקַפֹּץ על רגל אחת.
22. לא יִכְלֵתִי / יִכְלֵתִי להגיע.
23. אסור לָגֵעַ / לָגֵעַ בחפץ חשוד.
24. אל **תִּשָּׁב** / תִּשָּׁב בשורה הראשונה .
25. החוב הולך וְגָדֵל / וְגָדֵל מיום ליום.
26. כאן אפשר לִרְכֹּב / לִרְכֹּב על סוסים.
27. **קְרָאתֶם** / קְרָאתֶם את הספר החדש?

28. מחר אֶתְפֹּר / אֶתְפֹּר שְׂמֵלָה.
29. המשטרה אוֹכְפֶת / אוֹכְפֶת את החוק.
30. המחאה שׁוֹכֶכֶת / שׁוֹכֶכֶת.
31. רְצִיתֶם / רְצִיתֶם לִסְעַ / לִנְסֹעַ לים?
32. הוא מְלֵא / מְלֵא את חובותיו.
33. מדוע הִפְרַעְתֶּם / הִפְרַעְתֶּם לו?
34. כְּבָדוֹ / כְּבָדוֹ אותי בקפה ועוגה.
35. היא מְבַלְבֶּלֶת / מְבַלְבֶּלֶת.
36. היא רְמָאָה / רְמָתָה במשחק.
37. הזמר הִתְגַּלָּה / הִתְגַּלָּה ב "כוכב נולד".
38. אתה יודע לְהִתְבַּטֹּת / לְהִתְבַּטֹּת יפה בכתב.
39. כְּנָסוֹ / הִכְנָסוּ בבקשה לאולם.
40. לא הִסְכַּמְתִּי / הִסְכַּמְתִּי עימו.
41. אני מְגִיעָה / מְגִיעָה לחיפה לְפָנֶיכֶם / לְפָנֶיכֶם.
42. הִפְטָנוּ / הִפְטָנוּ דרך חלון הרכבת.
43. המנעול שָׁבוּר / שָׁבוּר.
44. כל התלמידים נוֹכְחִים / נוֹכְחִים בשיעור.
45. נִכְחַנוּ / נוֹכְחַנוּ בטעותנו.
46. עכשיו הוא נִרְאָה / נִרְאָה לי מְדַבָּא / מְדַבָּא.
47. דן הִתְמַנָּה / הִתְמַנָּה למנכ"ל החברה.
48. נִצָּא / נִצָּא מוקדם מהבית.
49. אתה מְשִׁיר / מְשִׁיר את מבטך.
50. הִצַּעְנוּ / הִצַּעְנוּ לו להצטרף לטיול.
51. אני מְסִיכָה / מְסִיכָה את מועמדוטי.
52. כְּתַבְתֶּם / כְּתַבְתֶּם מכתב.
53. טִלְפַּנְתִּי / טִלְפַּנְתִּי אליך מספר פעמים.
54. אני אֶשֶׁן / אֶשֶׁן בשק שינה.
55. הִפְלַתֶם / הִפְלַתֶם את הכד היקר וּשְׁבַרְתֶּם / שְׁבַרְתֶּם אותו.
56. מאיפה אני מְכִירָה / מְכִירָה אותך?

57. אסור לִפְטֹּט / לִפְטֹּט בשיעור.
58. אכלתי כרוב מִמֶּלֶא / מִמֶּלֶא.
59. הוא אדם כֵּן / כֵּנָה.
60. אסור לחנות בחניית נְכִים / נְכִים.
61. השוטר יִרְה / יִרְה בפורץ.
62. מְחִינו / מְחִינו כפיים.
63. היא עוֹרֶכֶת / עוֹרֶכֶת את השולחן.
64. מתי תִּצְאו / תִּצְאו לדרך?
65. מי הִזִּיז / הִזִּיז את הגבינה שלי?
66. אני מְצִיעָה / מְצִיעָה לך הצעה מעניינת.
67. אפשר לְרַפּוֹת / לְרַפּוֹת את החולה.
68. הִבְאֵנו / הִבְאֵנו לך מתנה.
69. נִרְאָה / נִרְאָה לי שמחר יִרְד / יִרְד גשם.
70. אני יוֹשֶׁנֶת / יוֹשֶׁנֶת בשק שינה.
71. אנו מְתַכַּבְּדִים / מְתַכַּבְּדִים להזמינכם.
72. אֲבַקֵּר / אֲבַקֵּר אֶצְלָכֶם / אֶצְלָכֶם בשבת.
73. אֲשָׂאֵר / אֲשָׂאֵר אתכם בבית.
74. צריך לְטַאטוֹת / לְטַאטוֹת את הבית.
75. מדוע לא הוֹרֶקֶת / הוֹרֶקֶת את הפח?
76. דנה קִנְיָה / קִנְיָה בטל.
77. מה את מְכִינָה / מְכִינָה לארוחת הערב?
78. הנאשם יִזְכֶּה / יִזְכֶּה במשפט.
79. זו מחלה מְדַבֶּקֶת / מְדַבֶּקֶת, אתה עלול לְהִדְבֵּק / לְהִדְבֵּק.
80. הכיור הִתְמַלֵּא / הִתְמַלֵּא במים.

פרק ב' - שם המספר

שים לב: את מין המספרים קובע מינו של שם העצם. כדי לבדוק את מינו של שם עצם כלשהו קובעים את צורת היחיד ומוסיפים לה שם תואר, לדוגמה: חלונות < חלון אחד, חלון נקי (זכר) < ששה חלונות. שנים < שנה אחת, שנה טובה (נקבה) < שמונה שנים.

מספרי 1-10

<i>נקבה</i>	<i>זכר</i>	
ללא סיומת ארבע שמונה	סיומת אה ארבעה שמונה	נסרד
אם שם העצם מיוזע יבואו המספרים בצורת הנסמך		
ללא סיומת ת' ארבע- שלוש- חמש- (חל חיטוף)	סיומת ת' ארבעת- שלושת- חמשת-	נסחק

שמות עצם המופיעים אחרי המספרים 10-2 יבואו תמיד ברבים: המדד עלה בשני אחוזים; יש לי עשרה שקלים; קניתי שני קילוגרמים תפוזים. (במספרים מ-11 ומעלה אפשר להשתמש ביחיד או ברבים).

במספרים 11 ומעלה אין צורות מיוחדות לנפרד ולנסמך – כל הצורות משותפות:
בנפרד: עשרים ושלוש נערות; בנסמך: עשרים ושלוש הנערות.

נקבה	זכר
עשרה שלוש עשרה בנות. שמונה עשרה ילדות.	עשר שלושה עשר בנים שמונה עשר ילדים.

שים לב: אסור ליצור שילוב של זכר ונקבה כמו: שמונה עשרה; אחד עשרה.

- לפני "מאות" – יבואו המספרים בנקבה: שלוש מאות, שמונה מאות.
- במספר "מאתים" ה-א' נחה: מאתיים (ולא מאתיים).
- לפני "אלף" – יבואו המספרים בזכר: שלושת אלפים.
הימנע מהטעות הרווחת: *שבעת אלפים (במקום: שבעת אלפים), *תשעת אלפים (במקום: תשעת אלפים).
- לפני "מיליון" – יבואו המספרים בזכר: ארבעה עשר מיליון.

תופעות אופייניות בשם המספר

1. מספר סתמי – תמיד יופיע בנקבה.
מספר סתמי הוא מספר שאינו מונה את שמות העצם, אלא מציין את סימנם. אפשר לזהות אותו ע"י הוספת המילה "מספר" לפניו: עמוד מספר שמונה; אני יושב בכיסא (מספר) שמונה.
דוגמות למספר סתמי: מספר של בית, של שיר, של עמוד, של טלפון, של ת"ז, של מיקוד וכו'.
שימו לב: אני נוסע באוטובוס אחד (מס' מונה), ולא **בשני** אוטובוסים.
לעומת: אני נוסע באוטובוס אחת (מס' סתמי).
2. תאריך בחודש – תמיד בזכר. (מונים ימים, ויום הוא ממין זכר).
אחד במאי, שבעה עשר בתמוז, תשעה באב, עשרים ושנים בפברואר, עשרה בטבת וכו'.
המספר הכפלי
3. אחרי המילה "פי" – המספרים יופיעו בזכר: פי שנים, פי שלושה, פי מאתיים ושנים.
4. לפני המילה "פעמים" – יבואו המספרים בנקבה: שלוש פעמים, שתיים עשרה פעמים.
המספר החלקי
5. חצי (בסמיכות חצי), שלישי, רבע – בזכר: שני חצאים, שלושה רבעים.
חמישית, שישית, שביעית... עשירית – בנקבה: שתי חמישיות, שתי עשיריות.
6. כשהמכנה מעל עשר – יבואו המונה והמכנה בנקבה (כמספרים סתמיים)
3/11 – שלוש חלקי אחת עשרה; 17/25 – שבע עשרה חלקי עשרים וחמש.
7. מספר מעורב: המספר השלם + שם העצם + השבר
3 ¼ מעלות = שלוש מעלות ורבע
10 ½ ארגזים = עשרה ארגזים וחצי
אם שם העצם מיוחד – שם העצם יופיע אחרי השבר והשבר יבוא בצורת הנסמך:
4 2/3 הליטרים = ארבעה ושני שלישי הליטרים.

הצרות נוספות:

1. גיל – יופיע במספר מונה בנקבה (מונים שנים, ושנה היא מילה בנקבה):
הוא בן חמש-עשרה.
היא בת חמש-עשרה.
2. זכר ונקבה – כאשר מופיע שם עצם מעורב משני המינים – מציינים את מינם במין זכר.
שלושים ושלושה חיילים וחיילות; שמונת המורים והמורות.
3. שמות אלה הם ממין זכר: זוג, צומת, גרב, משקפיים, מכנסיים, יום-הולדת, עט.

אותיות וכל"ב השט האספר

הניקוד היסודי של אותיות וכל"ב הוא שווא נע: חמישים ואחד; שלושים ושבעה בנים.
יש מקרים בהם הן מקבלות ניקוד אחר:

המקרה	הכלל	דוגמה	הסבר
<ul style="list-style-type: none"> ו כ ל ב 	<ul style="list-style-type: none"> ניקודן כתנועת החטף 	<ul style="list-style-type: none"> ועשרה כחמישה בחמש לעשרה 	ביקוע צרור שוואים + חטף
<ul style="list-style-type: none"> ו כ ל ב 	<ul style="list-style-type: none"> נטות לקבל קמץ 	<ul style="list-style-type: none"> ושש (אבל וששה) ארבע ותשע ושבע 	+ הברה מוטעמת

במקרים הבאים יש הבדל בין ניקוד אותיות כל"ב לבין ו' החיבור:

המקרה	כל"ב		ו' החיבור	
	הכלל	דוגמה	הכלל	דוגמה
לפני שווא	בחיריק חסר	כשלושים לשניים בתשע-עשרה	בשורוק	ושמונה ושלושה ותשע-עשרה
לפני אותיות בומ"פ			בשורוק	ומאה ומאתים

תרגול - שם המספר

א. כתוב את המספרים כאיילים

ציפורים	5
אימהות	4
עטים	9
האבות	3
ימים	7
צמתים	2
גר ב	1
זוגות נעליים	4
דפים	5
המורות	6
הפרחים	8
הימים	7
מטרים	3
ביצים	8

חלומות	19
נערים	18
אבנים	35
קילוגרם	17
שעות	11
מדינות	67
החדרים	24
חודשים	12
סנטימטרים	41

ב. תקן רק את המשפטים השלויים

1. רק חמישה עשר תמונות הצליחו. _____
2. הארנק עלה לי שלושים וחמש ₪. _____
3. רזיתי כבר שתי קילו. _____
4. ראיתי שני סרטים מעניינים. _____
5. יש לי ארבע ימי חופשה. _____
6. עוד שלוש רחובות נגיע. _____
7. תרדו עוד ארבע תחנות. _____
8. באילת ארבעים ואחת מעלות. _____
9. אני אוכל גבינה חמש אחוז. _____
10. לנתי במלון ארבע לילות. _____

ג. כתוב את המספרים האיילים

17. נועה בת _____
- גיל בן 16. _____
- המרוץ יתקיים ב – 25.3. _____
- הוא מרוויח פי 6 ממני. _____
- ראיתי סרט זה 4 פעמים. _____
- 7 המנצחים הוזמנו לבמה. _____
- קניתי $3\frac{1}{4}$ ק"ג קמח. _____
- פתחו את הספר בעמוד 18. _____
- שילמתי 7,000 ₪. _____
- אני יושב בכיסא 17. _____
- פגשתי את 3 הבנות. _____
- מספר הטלפון הוא 6241783. _____
- אני אוכל פי 2 ממך. _____
- נסענו בקו 425 על כביש מספר 1. _____
- היום ה – 37 לשביתת הרופאים. _____

חלפו 9 1/2 שעות. _____
אני גר בבית 31. _____
ראיתי את ההצגה "הכבש ה - 16". _____
9 באב הוא יום צום. _____
גם 17 בתמוז הוא יום צום. _____
עמית נולד בשנת 2002. _____
אחי נולד ב - 2.7.1991. _____

ד. כתוב מילים

תאריך הולדתך _____
כתובת ומיקוד _____
מספר טלפון _____
מספר תעודת זהות _____
משקלך (הרצוי או המצוי) _____ גובהך _____

ה. הק' את האפשרות הנכונה

לפני כחודש פורסמה הידיעה הבאה בעמוד מספר אחת / אָחַד בעיתון המקומי. שְׁמוֹנֶה עֶשֶׂר / שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה / שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה חודשי מאסר בפועל נגזרו לפני אַרְבָּע / אַרְבָּעָה שבועות בבית משפט השלום בחדרה על שְׁנֵי / שְׁתֵּי צעירים בני עשרים וְאַחַת / עשרים וְאַחַד שהורשעו בהתפרצות לשָׁנִים עֶשֶׂר / שְׁתֵּים עֶשֶׂר / שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה דירות באזור חדרה.

בשש / בששה ביוני אלפיים וְאַחַד / אלפיים וְאַחַת פרצו הצעירים לבית בן שלוש / שְׁלוֹשָׁה קומות ברחוב החצב שלושים וְחֲמֵשׁ / שלושים וְחֲמֵשָׁה בחדרה. בכתב האישום נטען כי הם גנבו מתוך הבית מכשיר טלוויזיה בשווי תְּשַׁעַת אלפים / תְּשַׁעַת אלפים / תְּשַׁע אלף ₪. כמו כן הם הצליחו לפרוץ את שְׁלוֹשָׁת / שְׁלוֹשׁ / שְׁלוֹשׁ הכספות שבבית וגנבו מתוכן שְׁמוֹנֶה מְאוֹת / שְׁמוֹנֶה מְאוֹת ₪ במזומן, מְאַתִּים / מְאַתִּים דולר ותכשיטים בשווי עשרים וְשְׁתֵּים / עשרים וְשְׁנַיִם אלף שקל.

כשביקשו הגנבים לצאת מן הבית עם השלל, הפתיעו אותם בעלי הבית, והם החלו לברוח. לאחר מרדף בן חֲמֵשָׁה קילומטר / חֲמֵשָׁה קילומטרים / חֲמֵשׁ קילומטרים נתפסו הגנבים כשבכיסיהם תשעים וְשִׁבְעַ / תשעים וְשִׁבְעָה אחוז מן הכסף שגנבו.

הצעירים הודו בהתפרצות זו וגם בעֶשֶׂר / בעֶשְׂרֵה מקרי התפרצות נוספים. אָחַד / אָחַד החשודים טען להגנתו כי הוא הילד האָחַד עֶשֶׂר / האָחַד עֶשְׂרֵה / האָחַת עֶשְׂרֵה במשפחה בת אַרְבָּע עֶשֶׂר / אַרְבָּע עֶשְׂרֵה / אַרְבָּעָה עֶשֶׂר נפשות, והוא המפרנס היחיד. כאמור, הצעירים הורשעו ונדונו לְמֵאוֹתִים וְשִׁשָּׁה עֶשֶׂר / מְאַתִּים וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה ימי מחבוס.

תרגול - שם המספר - תשובון

א. כתוב את המספרים באייל

5 חמ e ציפורים

4 ארבע אימהות

9 תשעה עטים

3 תשע האבות

7 שבע ימים

2 שני צמתים

גרב 1 אחד

4 ארבע זוגות נעליים

5 חמשה דפים

6 ee המורות

8 מנות הפרחים

7 שבע הימים

3 תשע מטרים

8 מונה ביצים

19 תשעה עשר חלומות

18 מונה עשר נערים

35 תשעים וחמשה אבנים

17 שבע עשר קילוגרם

11 אחת עשרה שעות

67 שישים ושבע מדינות

24 עשרים וארבעה החדרים

12 שנים עשר חודשים

41 ארבעים ואחד סנטימטרים

ב. תקן רק את המשפטים השלויים

1. רק חמישה עשר תמונות הצליחו. **חמש צורה**
2. הארנק עלה לי שלושים וחמש ₪. **שלויים וחמישה**
3. רזיתי כבר שתי קילו. **שני**
4. ראיתי שני סרטים מעניינים.
5. יש לי ארבע ימי חופשה. **ארבעה**
6. עוד שלוש רחובות נגיע. **שלושה**
7. תרדו עוד ארבע תחנות.
8. באילת ארבעים ואחת מעלות.
9. אני אוכל גבינה חמש אחוז. **חמישה אחוזים**
10. לנתי במלון ארבע לילות. **ארבעה**

ג. כתוב את המשפטים במילויים

- נועה בת 17. **שבע צורה**
גיל בן 16. **שש צורה**
המרוץ יתקיים ב – 25.3. **צורים וחמישה במרץ**
הוא מרוויח פי 6 ממני. **שישה**
ראיתי סרט זה 4 פעמים. **ארבע**
7 המנצחים הוזמנו לבמה. **שבעת**
קניתי $3\frac{1}{4}$ ק"ג קמח. **שלושה קילוארמים ורבע**
פתחו את הספר בעמוד 18. **שמונה צורה**
שילמתי 7,000 ₪. **שבעת אלפים**
אני יושב בכיסא 17. **שבע**
פגשתי את 3 הבנות. **שלושה**
מספר הטלפון הוא 6241783. **שש שתיים ארבע אחת שבע שמונה שלוש**
אני אוכל פי 2 ממך. **שניים**
נסענו בקו 425 על כביש מספר 1. **ארבע מאות צורים וחמש... אחת**
היום ה – 37 לשביתת הרופאים. **השלויים ושבעה**

תשע עצות וחז"י	חלפו 9 1/2 שעות.
אחי גר בבית 31	אחי גר בבית 31.
ראיתי את ההצגה "הכבש ה-16"	ראיתי את ההצגה "הכבש ה-16".
הישיבה צער	
תשעה	9 באב הוא יום צום.
טענה צער	גם 17 בתמוז הוא יום צום.
אלפיים ומתייט	עמית נולד בשנת 2002.
אחי נולד ב- 2.7.1991	אחי נולד ב- 2.7.1991

ד. כתוב מתייט

תאריך הולדתך _____

כתובת ומיקוד _____

מספר טלפון _____

מספר תעודת זהות _____

משקלך (הרצוי או המצוי) _____ גובהך _____

ה. הקף את האפשרות הנכונה

לפני כחודש פורסמה הידיעה הבאה בעמוד מספר **אחת** / אָחַד בעיתון המקומי. **שמונה עשר** / שְׁמוֹנָה עָשָׂר / שְׁמוֹנָה עָשָׂר / שְׁמוֹנָה עָשָׂר חודשי מאסר בפועל נגזרו לפני אָרְבַּע / אַרְבַּעַה שבועות בבית משפט השלום בחדרה על **שני** / שְׁנַי / שְׁתֵּי צעירים בני עשרים **ואחת** / עשרים ואָחַד שהורשעו בהתפרצות לשניים עשר / שְׁתַּיִם עָשָׂר / שְׁתַּיִם עָשָׂר / שְׁתַּיִם עָשָׂר דירות באזור חדרה.

בשש / **בששה** ביוני אלפיים ואָחַד / אלפיים **ואחת** פרצו הצעירים לבית בן **שלוש** / שְׁלוֹשָׁה קומות ברחוב החצב **שלושים וחמש** / שלושים וחֲמֵשׁ / שלושים וחֲמֵשׁ בחדרה. בכתב האישום נטען כי הם גנבו מתוך הבית מכשיר טלוויזיה בשווי תשעת אלפים / תְּשַׁעַת אֲלָפִים / תְּשַׁע אֲלָפִים. כמו כן הם הצליחו לפרוץ את שלושת / שְׁלוֹשׁ / שְׁלוֹשׁ הכספות שבבית וגנבו מתוכן **שמונה מאות** / שְׁמוֹנָה מֵאוֹת / שְׁמוֹנָה מֵאוֹת ש"ח במזומן, **מאתים** / מֵאוֹתִים / מֵאוֹתִים דולר ותכשיטים בשווי עשרים ושְׁתַּיִם / עשרים **ושניים** אלף שקל.

כשביקשו הגנבים לצאת מן הבית עם השלל, הפתיעו אותם בעלי הבית, והם החלו לברוח. לאחר מרדף בן חֲמֵשׁ קילומטר / חֲמֵשׁ קִילוֹמֵטְרִים / חֲמֵשׁ קִילוֹמֵטְרִים נתפסו הגנבים כשבכיסיהם תשעים ושְׁבַע / תְּשַׁעִים וּשְׁבַעַה / אחוז מן הכסף שגנבו.

הצעירים הודו בהתפרצות זו וגם בעָשָׂר / בעֲשָׂרָה מקרי התפרצות נוספים. **אחד** / אָחַד החשודים טען להגנתו כי הוא הילד **האחד עשר** / האֶחָד עָשָׂר / האֶחָד עָשָׂר / האֶחָד עָשָׂר במשפחה בת אַרְבַּע עָשָׂר / אַרְבַּעַה עָשָׂרָה / אַרְבַּעַה עָשָׂר נפשות, והוא המפרנס היחיד. כאמור, הצעירים הורשעו ונדונו **למאתים וששה עשר** / מֵאוֹתִים וּשְׁשָׁה עָשָׂר / מֵאוֹתִים וּשְׁשָׁה עָשָׂר ימי מחבוש.

פרק ג'

דיוקים במילות יחס ובמילות קישור

מילות היחס- נטייה

נטיית מילות היחס כנטיית שם העצם. יש מילות יחס הניטות כשם עצם ביחיד, ויש הניטות כשם עצם ברבים (שירי, שירך, שירנו = בשבילי, בשבילך, בשבילנו... שירי, שיריך, שירינו = בלעדי, בלעדיך, בלעדינו...). מילות יחס המסתיימות בצורן ריבוי (אודות, בעקבות) ואלה המסתיימות ב"י" (בלעדי, לגבי, לפני, על ידי) ניטות על דרך שם ברבים.

הטבלה שלפניך מציגה את הצורות התקינות של מילות יחס המועדות לשיבושים בהגייה. הצורה הנכונה משקפת את העיקרון שהוצג לעיל. צורות יוצאות מן הכלל מסומנות בכוכבית.

	<u>לא נכון</u>	<u>נכון</u>
אודות	אודותְכֶם	אודותֶיכֶם/
	אודותֶם	אודותֵהֶם/
<hr/>		
את	אתְךָ	אתְךָ*
	אותְךָ	אותְךָ*
	אתְכֶם	אתְכֶם/
<hr/>		
אל = אל'	אלֶיךָ	אלֶיךָ
	אלֵיכֶם/	אלֵיכֶם/
	אלֵיהֶם/	אלֵיהֶם/
<hr/>		
אצל	אצלְךָ	אצלְךָ
	אצלְכֶם/	אצלְכֶם
	אצלְהֶם/	אצלְהֶם/
<hr/>		
בין	בֵיננו	בֵיננו*
	בֵינְכֶם	בֵינְכֶם*

	<u>לא נכון</u>	<u>נכון</u>
בלעד ^א	בלעד ^י	בלעד ^י
	בלעד ^ך	בלעד ^{יך}
	בלעד ^ך	בלעד ^{יך}
	בלעדו	בלעד ^{יו}
	בלעד ^{כם} /	בלעד ^{יכם} /
	בלעד ^ם /	בלעד ^{יהם} /
בַּעַד/בַּעַד	בַּעַד ^י	בַּעַד ^י
(תנועה ראשונה פתח)	בַּעַד ^ך	בַּעַד ^ך
	בַּעַד ^{כם} /	בַּעַד ^{יכם} /
	בַּעַד ^ם /	בַּעַד ^{יהם} /
בעקבות ^א	בעקבות ^{כם} /	בעקבות ^{יכם} /
	בעקבות ^ם /	בעקבות ^{יהם} /
בשביל	בשביל ^ך	בשביל ^ך
	בשביל ^{כם} /	בשביל ^{יכם} /
	בשביל ^{הם} /	בשביל ^{יהם} /
כלפ ^א	כלפ ^ה	כלפ ^{יה}
כמו	כמו ^{כם} /	כמו ^{יכם} /
	כמו ^{הם} /	כמו ^{יהם} *
לגב ^א	לגב ^ך	לגב ^{יך}
	לגב ^ם	לגב ^{יהם}

	<u>לא נכון</u>	<u>נכון</u>
לפני ^א	לפניך	לפניך
	לפניכם/ן	לפניכם/ן
	לפניהם/ן	לפניהם/ן
<hr/>		
מ/מ	ממנו (איננו)	ממנו (איננו)
	ממכם/ן	ממכם/ן
	מהם/ן	מהם/ן
<hr/>		
על = על ^א	עליך	עליך
	עליכם/ן	עליכם/ן
	עליהם/ן	עליהם/ן
<hr/>		
על יד	על ידכם/ן	על ידכם/ן
	על ידינו	על ידנו
<hr/>		
על יד ^א	על ידי	על ידי
	על ידו	על ידיו
	על ידה	על ידיה
	על ידכם/ן	על ידיכם/ן
	על ידם/ן	על ידיהם/ן
<hr/>		
עם	עמך	עמך*
	עמכם/ן	עמכם*
	עמהם	עמהם/עמם*

תרגול- נטיית מילות היחס

א. הק' את האפשרות הנכונה

1. ביקשתי מִמְנוּ / מִמְנוּ לעזור לי.
2. קיבלתי מִכֶּם / מִמְכֶם עצה.
3. התארחתי אֲצֵלְהֶם / אֲצֵלְם בקיץ.
4. עשיתי זאת בְּשִׁבְלֵם / בְּשִׁבְלֵהֶם.
5. הפתעתי אוֹתְכֶם / אֶתְכֶם?
6. עָלִיךְ / עָלִיךְ להגיע מוקדם.
7. רציתי לראות אוֹתְךָ / אוֹתְךָ.
8. דן היה אֲצֵלְכֶם / אֲצֵלְכֶם.
9. טל תבוא אֲלֵיכֶם / אֲלֵיכֶם?
10. מי היה אֲצֵלְךָ / אֲצֵלְךָ?
11. אני באה אֶתְךָ / אֶתְךָ.
12. מה זה אומר לְגַבֶּם / לְגַבֵּיהֶם?
13. אין בֵּינֵינוּ / בֵּינֵנוּ קשר.
14. אין כְּמוֹכֶם / כְּמוֹכֶם.
15. לא אסע בְּלַעְדְךָ / בְּלַעְדֵיךָ.
16. הוא אֵינְנוּ / אֵינְנוּ בבית.
17. המחקר נעשה עַל יְדֵיךָ / עַל יְדֵיךָ.

ב. תקן את השיבושים באימות היחס

1. דיברנו אודותְכֶם עכשיו.
2. המתנה בְּשִׁבְלֵכֶם.
3. ביקשתי מֵהֶם ללכת.
4. אסיע אוֹתְךָ לשדה-התעופה.
5. הגעתי לְפָנֶיךָ.
6. הגענו לְפָנֵיכֶם.
7. איך אתה מתנהג כְּלַפָּה?

ד. הק"ף את האפשרות הנכונה (מילות יחס וחס המספר)

1. אני צובע אַצְלָהֶם / אַצְלָם את שבעה / שבעת המדפים.
2. יום הולדתה השבעים ושבעה / השבעים ושבע יערך אַצְלָכֶם / אַצְלָכֶם.
3. פגשתי אֶתְכֶם / אֹתְכֶם שלושה / שלוש פעמים.
4. המחיר בְּשִׁבְלֶכֶם / בְּשִׁבְלֶכֶם הוא שבע עשרה אלף / שבעה עשר אלף ₪.
5. נסעתי לחו"ל בְּלַעֲדֶיךָ / בְּלַעֲדֶיךָ בשנת אלפיים ואחת / אלפיים ואחד.
6. ביקשתי מְּמֹנֹ / מְּמֹנֹ לרדת אחרי הצומת השנייה / השני.
7. היגענו לְפָנֵיהֶם / לְפָנֵיהֶם לקו שלושים ושלוש / שלושים ושלושה.
8. ביקשתי מְּמֹכֶם / מְּכֶם לקנות לי שלושה ק"ג וחצי / שלושה וחצי ק"ג בננות.
9. תשע / תשעת חברותי ביקרו אַצְלָהֶן / אַצְלָן אתמול.
10. קראתי אֹדוֹתֶם / אֹדוֹתֵיהֶם בעמוד עשרים ותשעה / עשרים ותשע.
11. האם שוחחו אֶתְךָ / אֶתְךָ בעניין שבעה / שבעת התלמידים?
12. בגיל שמונה עשר / שמונה עשרה התלבשתי כְּמוֹכֶם / כְּמוֹכֶם.
13. מפגש שנים עשר / שנים עשרה מתקיים אַצְלָךְ / אַצְלָךְ.
14. חמישים וחמישה / חמישים וחמש מחזות נכתבו על יָדוֹ / על יָדוֹ.
15. צעדנו בְּעֶקְבוֹתֵם / בְּעֶקְבוֹתֵיהֶם אחד עשר / אחד עשרה ק"מ.
16. קיבלנו מֶהֶם / מֶהֶם שלוש / שלושה זוגות נעליים.
17. חשבתי עֲלֶיךָ / עֲלֶיךָ הרבה בשלושת / בשלוש השבועות האחרונים.
18. הרווחנו בְּלַעֲדְכֶם / בְּלַעֲדֵיכֶם פי שניים / שתיים.
19. נאפה בְּשִׁבְלֶם / בְּשִׁבְלֶהֶם שלוש / שלושה ככרות לחם.
20. דן הצביע נגד שלושת / שלוש המועמדות, ואילו אני הצבעתי בְּעֶדְךָ / בְּעֶדְךָ.

תרגול מילות היחס – תשובון

ד. הק' את האפשרות הנכונה

18. ביקשתי מִמְנוּ / מִמְנוּ לעזור לי.
19. קיבלתי מִכֶּם / מִמְכֶם עצה.
20. התארחתי אֶצְלָהֶם / אֶצְלָם בקיץ.
21. עשיתי זאת בְּשִׁבְלֵם / בְּשִׁבְלֵהֶם.
22. הפתעתי אותכם / אֶתְכֶם?
23. עָלִיךְ / עָלִיךְ להגיע מוקדם.
24. רציתי לראות אותך / אוֹתְךָ.
25. דן היה אֶצְלָכֶם / אֶצְלָכֶם.
26. טל תבוא אֵלַיְכֶם / אֵלַיְכֶם?
27. מי היה אֶצְלָךְ / אֶצְלָךְ?
28. אני באה אֵתְךָ / אֵתְךָ.
29. מה זה אומר לְגַבֵּם / לְגַבֵּיהֶם?
30. אין בִּינְנוּ / בִּינְנוּ קשר.
31. אין כְּמוֹכֶם / כְּמוֹכֶם.
32. לא אסע בְּלַעְדְךָ / בְּלַעְדְךָ.
33. הוא אֵינְנוּ / אֵינְנוּ בבית.
34. המחקר נעשה עַל יְדֵיךָ / עַל יְדֵיךָ.

ה. תקן את השיבושים באימות היחס

4. דיברנו אודותיכם עכשיו.
5. המתנה בְּשִׁבְלֵכֶם.
6. ביקשתי מֵהֶם ללכת.
4. אסיע אוֹתְךָ לשדה-התעופה.
5. הגעתי לְפָנֶיךָ.
6. הגענו לְפָנֶיכֶם.
7. איך אתה מתנהג כְּלַפֵּיךָ?

1. הקיף את האפשרות הנכונה (מילות יחס וחס המספר)

21. אני צובע אֶצְלָהֶם / אֶצְלָם את שבעה / שבעת המדפים.
22. יום הולדתה השבעים ושבעה / השבעים ושבע יערך אֶצְלָכֶם / אֶצְלָכֶם.
23. פגשתי אֶתְכֶם / אותְכֶם שלושה / שלוש פעמים.
24. המחיר בְּשָׁבִילְכֶם / בְּשָׁבִילְכֶם הוא שבע עשרה אלף / שבעה עשר אלף ₪.
25. נסעתי לחו"ל בְּלַעֲדֶיךָ / בְּלַעֲדֶיךָ בשנת אלפיים ואחת / אלפיים ואחד.
26. ביקשתי מְמֹנֹ / מְמֹנֹ לרדת אחרי הצומת השנייה / השני.
27. היגענו לְפָנֵיהֶם / לְפָנֵיהֶם לקו שלושים ושלוש / שלושים ושלושה.
28. ביקשתי מְמֹכֶם / מְמֹכֶם לקנות לי שלושה ק"ג וחצי / שלושה וחצי ק"ג בננות.
29. תשע / תשעת חברותי ביקרו אֶצְלָהֶן / אֶצְלָן אתמול.
30. קראתי אודותֶם / אודותֵיהֶם בעמוד עשרים ותשעה / עשרים ותשע.
31. האם שוחחו אֶתְךָ / אֶתְךָ בעניין שבעה / שבעת התלמידים?
32. בגיל שמונה עשר / שמונה עשרה התלבשתי כְּמוֹכֶם / כְּמוֹכֶם.
33. מפגש שנים עשר / שנים עשרה מתקיים אֶצְלָךָ / אֶצְלָךָ.
34. חמישים וחמישה / חמישים וחמש מחזות נכתבו על יָדוֹ / על יָדוֹ.
35. צעדנו בְּעִקְבוֹתֵיהֶם / בְּעִקְבוֹתֵיהֶם אחד עשר / אחד עשרה ק"מ.
36. קיבלנו מֵהֶם / מֵהֶם שלוש / שלושה זוגות נעליים.
37. חשבתי עֲלֶיךָ / עֲלֶיךָ הרבה בשלושת / בשלוש השבועות האחרונים.
38. הרווחנו בְּלַעֲדֶכֶם / בְּלַעֲדֶיכֶם פי שניים / שתיים.
39. נאפה בְּשָׁבִילִי / בְּשָׁבִילֵהֶם שלוש / שלושה ככרות לחם.
40. דן הצביע נגד שלושת / שלוש המועמדות, ואילו אני הצבעתי בְּעֵדְךָ / בְּעֵדְךָ.

מילות היחס- הצרכה

"ב" האמצעי : לאכול בכפית, לנגן בכינור, להדביק בדבק, להסתרק במסרק

להשתמש ב...

לדון ב...

ליישם ב... (יישמנו את הכללים בעבודה)

להחליף ב... (החלפתי את החולצה הכחולה בחולצה אדומה)

לשקר ל..

לאחר ל...

להשוות ל...

לתקן ל... (הוא תיקן לי את השגיאות)

למחות על...

להקל את... (הרופא הקל את הכאב על החולה)

מילות יחס שונות לפועל אחד בבידול משמעות

להאמין ב... / להאמין ל...

להודות ב... להודות ל...

לקנא ב... / לקנא ל...

להיזהר ב... / להיזהר מ...

לעמוד בפני... / לעמוד לפני...

נמנה על (הקבוצה) / נמנה עם (חברי הקבוצה)

אחרי הפועל "נקט" לא תבוא מילת יחס : נקט צעדים, נקט עמדה.

תרגול - הצרכת מילות היחס

הקף את האפשרות המתאימה

1. הגעתי עם האוטובוס / באוטובוס האחרון.
2. צריך להקל את / על העומס בכבישים.
3. השוויתי את התשובות שלי לתשובות / עם התשובות שלך.
4. איחרתי לרכבת / את הרכבת.
5. אל תשתמש עם עט / בעט אדום.
6. דנו על הנושא / בנושא עשרות פעמים.
7. מדוע שיקרת לי / אותי?
8. העובדים נוקטים בעיצומים / עיצומים.
9. רון מנגן על כינור / בכינור.
10. הוועד מחה על / נגד החלטת ההנהלה.

תרגול - הצרכת מילות היחס - תשובון

הק' את האפשרות האתאימה

1. הגעתי עם האוטובוס / באוטובוס האחרון.
2. צריך להקל את / על העומס בכבישים.
3. השוויתי את התשובות שלי לתשובות / עם התשובות שלך.
4. איחרתי לרכבת / את הרכבת.
5. אל תשתמש עם עט / בעט אדום.
6. דנו על הנושא / בנושא עשרות פעמים.
7. מדוע שיקרת לי / אותי?
8. העובדים נוקטים בעיצומים / עיצומים.
9. רון מנגן על כינור / בכינור.
10. הוועד מחה על / נגד החלטת ההנהלה.

מילות קישור

נכון

אם
אם – לתנאי קיים. אילו, לו, אילולי – לתנאי בטל
אפילו
בגלל
כאילו
כדי
מחד גיסא... ומאידך גיסא...
נוסף לכך
אמצעי השעבוד כולם עם "ש": היות ש...
מאחר ש... (חוץ מ הואיל ו...)

בד"כ אין "ש" אחרי מילת שאלה:
כאשר, כש...
במקום ש...
כפי ש...
(חוץ מהאמצעים המכילים "מי"/"מה":
מי ש... את מה ש...)

לא נכון

באם, במידה ש...
אפילו אם, אפילו ש...
בגלל ש...
כאילו ש...
בכדי
מחד... מאידך...
בנוסף לכך
היות ו... , מאחר ו... במידה ו...
מתי ש... / איפה ש...
איך ש...

תרגול מילות קישור

הקף את האפשרות הנכונה

1. למדתי בכדי / כדי להצליח.
2. באם / אם תחליטו להצטרף, תודיעו לנו.
3. חיכיתי לך במקום ש / איפה שקבענו.
4. אפילו / אפילו אם נלמד כל הלילה לא נספיק לעבור על כל החומר לבחינה.
5. הוא מתנהג כאילו ש / כאילו זכה בפיס.

תרגול מילות קישור - תשובון

הקף את האפשרות הנכונה

1. למדתי בכדי / כדי להצליח.
2. באם / אם תחליטו להצטרף, תודיעו לנו.
3. חיכיתי לך במקום ש / איפה שקבענו.
4. אפילו / אפילו אם נלמד כל הלילה לא נספיק לעבור על כל החומר לבחינה.
5. הוא מתנהג כאילו ש / כאילו זכה בפיס.

פרק ד'

תקינות תחבירית

1. לפני נושא לא תבוא מילת יחס
יש לי את כל החומר למבחן > יש לי כל החומר למבחן
2. סדר המילים במשפט: נושא-נושא-משלימי פועל
מחר הילדים יוצאים לטיול < הילדים יוצאים מחר לטיול
(חוץ מ: כבר, עוד, עדיין – מקומן תמיד בראש המשפט).
3. כאשר המשפט פותח במשלים פועל יבוא הנושא לפני הנושא
פרח רון נתן לטל < פרח נתן רון לטל
4. התאם במין ובמספר בין הנושא לנשוא הפועלי, ובין הנושא לאוגד
כואב לי הבטן < כואבת לי הבטן
השמיים הוא הגבול < השמיים הם הגבול
5. התאם במין ובמספר בין הכינוי לבין שם העצם שאליו הוא מוסב
...והרי החדשות ועיקרם תחילה < והרי החדשות ועיקרן תחילה
6. מילת היחס תחזור לפני כל אחד מהחלקים הכוללים
נסעתי לחיפה ותל אביב < נסעתי לחיפה ולתל אביב
7. לא יבואו שתי מילות יחס רצופות לפני שם אחד
אפשר לקחת את התרופה לפני או אחרי הארוחה < אפשר לקחת את התרופה לפני הארוחה או אחריה
8. לא יבואו שני פעלים לפני מילת יחס אחת
איני יודע אם לתמוך או להתנגד להצעה < איני יודע אם לתמוך בהצעה או להתנגד לה
9. אחרי ההסגרים: כידוע, כמובן, כנראה, לא יבוא "ש"
כנראה שמחר ירד גשם < כנראה, מחר ירד גשם.
10. בצירוף סמיכות היידוע על הסומך בלבד
הבית ספר < בית הספר
11. לא יבואו שני נסמכים לפני סומך אחד
מגבי וצמיגי המכונית נמצאו תקינים < מגבי המכונית וצמיגיה נמצאו תקינים.

12. במשפט מורכב תפתח הפסוקית באמצעי שעבוד
המשכתי בעמוד בו הפסקתי < המשכתי בעמוד שבו הפסקתי
13. אמצעי השעבוד לזמן "כש" או "כאשר"
שהגעתי הביתה הלכתי לישון < כשהגעתי הביתה הלכתי לישון
14. אמצעי החיבור במשפט איחוי (מחובר) יבוא בין שני האיברים
מחר יש לנו בחינה על כל החומר, נלמד **לכן** כל הלילה < מחר יש לנו בחינה על כל החומר,
לכן נלמד כל הלילה

תרגול- תקינות תחבירית

תקן את השיבושים ונמק את בחירתך

1. כנראה שניסע בקיץ לפריז.
2. בשבוע שעבר הספר התפרסם.
3. יש לשתות לפני ואחרי האימון.
4. אני אוהבת ומתגעגעת אליכם.
5. ניקינו מעל ומתחת לארון.
6. החשדות נגדו אינן מבוססות.
7. באם ירד גשם יתבטל המשחק.
8. נפגשתי עם אחי ואחותי.
9. יש לזכור ולא לשכוח את העבר.
10. את הספר "מיכאל שלי" עמוס עוז כתב.
11. כמובן שנבוא לחתונתכם.
12. עובדי ומנהלי החברה יצאו לחופשה מרוכזת.
13. תאנים צומחים בחצר שלי.
14. היות ועמדת בתנאי הקבלה אתה רשאי להתחיל בלימודים.
15. צריך לכסח ולהשקות את הדשא.
16. דוגמה לתכונות הנדרשות מקציני צה"ל הם נחישות ויוזמה.
17. חינוך לערכים היא מטרה חשובה ביותר.
18. שנגיע לגשר נחצה אותו.
19. ניפגש איפה שנפגשנו בפעם שעברה.
20. ביקרתי ברחוב ובבית בו נולד סבי.
21. נכשלתי בגלל שלא למדתי.
22. יש לי את כל החומר הדרוש לבחינה.
23. יש לבדוק את מגבי וצמיגי הרכב.
24. איך שצלצל הפעמון יצאו התלמידים מהכיתה.
25. גשמים ירדו בצפון ובדרום הארץ.
26. המעיל עור החדש נקרע.
27. קניתי את הבגד ים במכירת סוף העונה.

28. לא תותר כניסת ויציאת כלי שייט בזמן הסגר.
29. מאמני ושחקני הנבחרת יצאו למחנה אימונים.
30. חבר השופטים החליטו לזכות את הנאשם מחוסר ראיות.
31. גובה מחירי הטיסה ייקבעו לפי ראות עיניה של חברת התעופה.
32. תהליך ההתקדמות הכלכלית והטכנולוגית היא בלתי נמנעת.
33. אחזור כמה שיותר מהר.
34. בקיץ שעבר טיילנו בהולנד, בלגיה וצרפת.
35. והרי החדשות ועיקרם תחילה.
36. נמאס עלי כל התירוצים שלכם.
37. כלליהם של תחרויות הספורט נוקשות.
38. הסוד להצלחה היא ההשקעה.
39. מסקנות וועדת החקירה והמלצות מבקר המדינה מוצאים ביטוי במדיניות החדשה.
40. הסטודנטים אתמול הגיעו באיחור.
41. אתמול הסטודנטים הגיעו באיחור.
42. הסברתי לך כבר עשר פעמים.
43. תקוותנו עוד לא אבדה.
44. התקשורת משפיעה ומעצבת את דעת הקהל.
45. קשה לדעת אם הכותב תומך או מתנגד להצעה.
46. צריך לחשוב על התוצאות לפני ואחרי התכנון.
47. על בני האדם לחשוב ולדאוג לדורות הבאים.
48. לא הכל מותר בשם החופש מידע.
49. המפקדים בצבא מדגישים ומשוחחים על ערך החברות.
50. השירות בצבא היא הזדמנות מצוינת ליצירת חברות.
51. הערך "חברות" מתבטא בצבא ובית הספר.
52. קרא את המשפטים שלפניך וענה על השאלות שאחריהן.
53. רון נרשם ללימודי רפואה באיטליה, הוא לכן לומד איטלקית.

תרגול- תקינות תחבירית- תשובון

תקן את השיבושים ונמק את בחירתך

1. כנראה שניסע בקיץ לפריז.
כנראה, ניסע בקיץ לפריז. / נראה שניסע בקיץ לפריז.
2. בשבוע שעבר הספר התפרסם.
הספר התפרסם שבוע שער.
3. יש לשתות לפני ואחרי האימון.
יש לשתות לפני האימון ואחרי.
4. אני אוהבת ומתגעגעת אליכם.
אני אוהבת אתכם ומתגעגעת אליכם.
5. ניקינו מעל ומתחת לארון.
ניקינו מעל הארון ומתחתיו.
6. החשדות נגדו אינן מבוססות.
החשדות נגדו אינם מבוססים.
7. באם ירד גשם יתבטל המשחק.
אם ירד גשם יתבטל המשחק.
8. נפגשתי עם אחי ואחותי.
נפגשתי עם אחי ואחותי.
9. יש לזכור ולא לשכוח את העבר.
יש לזכור את העבר ולא לשכוח אותו.
10. את הספר "מיכאל שלי" עמוס עוז כתב.
את הספר "מיכאל שלי" כתב עמוס עוז.
11. כמובן שנבוא לחתונתכם.
כמובן, נבוא לחתונתכם. / מובן שנבוא לחתונתכם.
12. עובדי ומנהלי החברה יצאו לחופשה מרוכזת.
עובדי החברה ומנהליה יצאו לחופשה מרוכזת.

13. תאנים צומחים בחצר שלי.
- תאנים צומחות בחצר שלי.**
14. היות ועמדת בתנאי הקבלה אתה רשאי להתחיל בלימודים.
- היות עצמדת בתנאי הקבלה אתה רשאי להתחיל בלימודים.**
15. צריך לכסח ולהשקות את הדשא.
- צריך לכסח את הדשא ולהשקות אותו.**
16. דוגמה לתכונות הנדרשות מקציני צה"ל הם נחישות ויוזמה.
- דוגמה לתכונות הנדרשות מקציני צה"ל היא נחישות ויוזמה.**
17. חינוך לערכים היא מטרה חשובה ביותר.
- חינוך לערכים הוא מטרה חשובה ביותר.**
18. שנגיע לגשר נחצה אותו.
- כאשר נגיע לגשר נחצה אותו.**
19. ניפגש איפה שנפגשנו בפעם שעברה.
- ניפגש במקום שבו נפגשנו בפעם שעברה.**
20. ביקרתי ברחוב ובבית בו נולד סבי.
- ביקרתי ברחוב ובבית שבו נולד סבי.**
21. נכשלתי בגלל שלא למדתי.
- נכשלתי מכיוון שלא למדתי.**
22. יש לי את כל החומר הדרוש לבחינה.
- יש לי כל החומר הדרוש לבחינה.**
23. יש לבדוק את מגבי וצמיגי הרכב.
- יש לבדוק את מגבי הרכב וצמיגיו.**
24. איך שצלצל הפעמון יצאו התלמידים מהכיתה.
- כאשר צלצל הפעמון יצאו התלמידים מהכיתה.**

25. גשמים ירדו בצפון ובדרום הארץ.
- גשמים ירדו בצפון הארץ ובדרומה.**
26. המעיל עור החדש נקרע.
- מעיל העור החדש נקרע.**
27. קניתי את הבגד ים במכירת סוף העונה.
- קניתי את הבגד ים במכירת סוף העונה.**
28. לא תותר כניסת ויציאת כלי שייט בזמן הסגר.
- לא תותר כניסת כלי שייט ויציאת בזמן הסגר.**
29. מאמני ושחקני הנבחרת יצאו למחנה אימונים.
- מאמני הנבחרת ושחקני יצאו למחנה אימונים.**
30. חבר השופטים החליטו לזכות את הנאשם מחוסר ראיות.
- חבר השופטים החליט לזכות את הנאשם מחוסר ראיות.**
31. גובה מחירי הטיסה ייקבעו לפי ראות עיניה של חברת התעופה.
- גובה מחירי הטיסה ייקבעו לפי ראות עיניה של חברת התעופה.**
32. תהליך ההתקדמות הכלכלית והטכנולוגית היא בלתי נמנעת.
- תהליך ההתקדמות הכלכלית והטכנולוגית היא בלתי נמנעת.**
33. אחזור כמה שיותר מהר.
- אחזור כמה שיותר מהר.**
34. בקיץ שעבר טיילנו בהולנד, בלגיה וצרפת.
- בקיץ שעבר טיילנו בהולנד, בלגיה וצרפת.**
35. והרי החדשות ועיקרם תחילה.
- והרי החדשות ועיקרם תחילה.**
36. נמאס עלי כל התירוצים שלכם.
- נמאס עלי כל התירוצים שלכם.**

37. כלליהם של תחרויות הספורט נוקשות.
- כלליהן של תחרויות הספורט נוקשים.**
38. הסוד להצלחה היא ההשקעה.
- הסוד להצלחה הוא ההשקעה.**
39. מסקנות וועדת החקירה והמלצות מבקר המדינה מוצאים ביטוי במדיניות החדשה.
- מסקנות וועדת החקירה והמלצות מבקר המדינה מוצאות ביטוי במדיניות החדשה.**
40. הסטודנטים אתמול הגיעו באיחור.
- הסטודנטים הגיעו אתמול באיחור.**
41. אתמול הסטודנטים הגיעו באיחור.
- אתמול הגיעו הסטודנטים באיחור.**
42. הסברתי לך כבר עשר פעמים.
- כבר הסברתי לך עשר פעמים.**
43. תקוותנו עוד לא אבדה.
- עוד לא אבדה תקוותנו.**
44. התקשורת משפיעה ומעצבת את דעת הקהל.
- התקשורת משפיעה על דעת הקהל ומעצבת אותו.**
45. קשה לדעת אם הכותב תומך או מתנגד להצעה.
- קשה לדעת אם הכותב תומך או מתנגד להצעה.**
46. צריך לחשוב על התוצאות לפני ואחרי התכנון.
- צריך לחשוב על התוצאות לפני ואחרי התכנון.**
47. על בני האדם לחשוב ולדאוג לדורות הבאים.
- על בני האדם לחשוב על הדורות הבאים ולדאוג להם.**
48. לא הכל מותר בשם החופש מידע.
- לא הכל מותר בשם חופש המידע.**
49. המפקדים בצבא מדגישים ומשוחחים על ערך החברות.
- המפקדים בצבא מדגישים את ערך החברות ומשוחחים עליו.**

50. השירות בצבא היא הזדמנות מצוינת ליצירת חברות.
השירות בצבא הוא הזדמנות מצוינת ליצירת חברות.
51. הערך "חברות" מתבטא בצבא ובית הספר.
הערך "חברות" מתבטא בצבא ובית הספר.
52. קרא את המשפטים שלפניך וענה על השאלות שאחריהן.
הערך "חברות" מתבטא בצבא ובית הספר.
קרא את המשפטים שלפניך וענה על השאלות שאחריהם.
53. רון נרשם ללימודי רפואה באיטליה, הוא לכן לומד איטלקית.
רון נרשם ללימודי רפואה באיטליה, לכן הוא לומד איטלקית.